

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 311/2010-9

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 7. septembra 2010 predbežne prerokoval sťažnosť D. P., H., a I. H., B., zastúpených advokátkou JUDr. B. Š., T., ktorou namietali porušenie svojho základného práva podľa čl. 17 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Trnava v konaní vedenom pod sp. zn. 30 T 112/09, a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť D. P. a I. H. o d m i e t a pre nedostatok právomoci Ústavného súdu Slovenskej republiky.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 13. januára 2010 doručená sťažnosť D. P. a I. H. (ďalej len „sťažovatelia“), ktorou namietali porušenie svojho základného práva podľa čl. 17 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len

„ústava“) postupom Okresného súdu Trnava (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 30 T 112/09.

2. Sťažovatelia v sťažnosti uviedli, že na okresnom súde na nich bola 15. novembra 2006 podaná obžaloba na skutkovom základe, že *«v presne nezistenom období obvinená D. P. spoločne s obvineným I. H. zosnovali a riadili konanie doposiaľ najmenej štyroch doteraz nezistených páchatel'ov tak, že 12. 8. 2005 v čase o 23. 40 hod. v T. na ulici ... títo zamaskovaní v kuklách v čiernom oblečení na chrbte s bielym nápisom „POLÍCIA “ ozbrojení nezistenými druhmi krátkych strelných zbraní vbehli do reštaurácie zv. „S. “ kde jeden z nich zostal stáť pri dverách, pričom mieril do reštaurácie pištoľou, ďalší minimálne traja pristúpili k stolu v pravom rohu, kde sedeli H. H., B. B. a manželia I. Z., Z. Z. spoločne s poškodeným L. M. a tam jeden z páchatel'ov prešiel k poškodenému L. M., ktorého schmatol za odev a tohto stiahol tvárou k zemi, kde mu vykrútil obe ruky za chrbát, na ktoré mu založil strieborné putá so slovami „Za podvod“, následne ho zodvihli zo zeme a išli smerom ku dverám, kde cestou jeden z nich povedal poškodenému H. H. mieriac na naňho pištoľou „ Nehýb sa, lebo ťa dám dole!“, po čom vyšli von z reštaurácie, kde poškodený M. zakričal na priateľa A. B., ktorý stál vonku, aby zavolať políciu a keď tento začal vytáčať telefónne číslo polície na svojom mobilnom telefóne, jeden z páchatel'ov mu povedal „polož ten telefón“ a mieril naňho pištoľou, po čom naložil poškodeného L. M. cez bočné dvere do vozidla zn. ..., evidenčné číslo ..., ktoré si na tento účel dňa 12. 8. 2005 zapožičala obvinená D. P. spoločne s obvineným I. H. v požičovni S. D., keď z tohto vozidla pred skutkom zdemontovali evidenčné číslo ... a poškodeného L. M. z miesta odviezli na neznáme miesto, ktoré sa doposiaľ nepodarilo ustáliť, pričom dňa 15. októbra 2005 bol na telefonický kontakt poškodeného L. M. svojej sestry A. M. použitý mobilný telefón používaný obvinenou D. P., v ktorom bola vložená telefónna karta s číslom ..., ktorú dňa 22. 4. 2005 zakúpil obvinený I. H.“»*, teda spoločným konaním úmyselne zosnovali a riadili páchatel'ov, aby iného násilím nútili, aby niečo konal alebo trpel, a spáchali trestný čin so zbraňou, spoločným konaním úmyselne zosnovali a riadili páchatel'ov, aby iného pozbavili osobnej slobody, čím spáchali spolupáchatel'stvom účastníctvo na trestnom čine vydierania podľa § 9 ods. 2 k § 10 ods. 1 písm. a) k § 235 ods. 1 a 2 písm. b) Trestného zákona účinného do 31. decembra 2005 v jednočinnom súbehu so spolupáchatel'stvom účastníctva

na trestnom čine pozbavenia osobnej slobody podľa § 9 ods. 2 k § 10 ods. 1 písm. a) k § 232 ods. 1 Trestného zákona účinného do 31. decembra 2005. Konanie na okresnom súde je vedené pod sp. zn. 7 T 191/06 a okresný súd zatiaľ vo veci nerozhodol.

3. Ďalej sťažovatelia uviedli, že po viac ako troch rokoch od podania obžaloby na nich bola 21. decembra 2009 na okresnom súde podaná ďalšia obžaloba na skutkovom základe, že «I.) obvinená D. P. a I. H. (stíhaní v samostatnom konaní na OS TT pod sp. zn. 7T 191/2006) sa v mesiacoch jún až august v roku 2005 spojili s obvinenou PaedDr. G. T., kde s cieľom zmocniť sa aj za použitia fyzického násilia podnikateľa L. M. narodeného 27. 8. 1965, požiadali M. P. o zrealizovanie ich zámeru za finančnú odplatu s tým, že M. P. za týmto účelom na základe ich poverenia zjednal ďalšie osoby a to R. B. a M. T. Tieto osoby spoločne s PaedDr. G. T. a I. H. v mesiaci júl v roku 2005 v T. sledovali pohyb, zvyky a miesto zdržiavania sa poškodeného L. M., kde za týmto účelom M. P. s ďalšími osobami viackrát prišiel do T., aby v súlade s inštrukciami D. P. a I. H. pri využití informácií PaedDr. G. T. naplánovali uvedené násilné zmocnenie sa poškodeného, pričom si následne rozdelili úlohy, a to tak, že I. H. spolu s D. P. zabezpečili mobilné telefóny, ktoré mali byť použité na komunikáciu medzi členmi tejto skupiny, PaedDr. G. T. zisťovala pohyb L. M. a následne prostredníctvom mobilných telefónov určených na vykonanie tejto akcie hlásila I. H. a D. P. zistené skutočnosti. I. H., M. P., R. B. a M. T. si zabezpečili odevy čiernej farby a plynové zbrane, pričom však H. si obstaral zbraň pravú. Dňa 12. 8. 2005 I. H. spoločne s D. P. si v požičovni motorových vozidiel v D. zapožičali motorové vozidlo ... EČ: ..., ktoré odviezli na vopred pripravené miesto, následne vozidlo upravili tak, že z neho demontovali evidenčné čísla, vozidlo vybavili modrým majákom, ktorý umiestnili na prístrojovú dosku. Vo večerných hodinách dňa 12. 8. 2005 sa I. H., M. P., R. B. a M. T. obliekli do čiernych odevov s tričkami s nápisom „POLÍCIA“ a kuklami, ozbrojili sa obstaranými pištoľami a takto sa presunuli do blízkosti podniku „S. “ na ulici ...v T.. Vozidlo ...so zdemontovanými evidenčnými číslami riadil I. H. s tým, že vzadu sedeli M. P., R. B. a M. T. V blízkosti podniku „S. “ na ulici ... čakali na telefonický pokyn PaedDr. G. T., ktorá kontaktovala I. H. a telefonicky mu oznámila, že poškodený L. M. sa už nachádza v objekte podniku „S. “ a má na sebe oblečenú oranžovú košeľu. Následne po tejto informácii sa I. H., M. P., M. T. a R. B. so zapnutým majákom vozidlom presunuli priamo pred objekt „S. “ na ulici ... v T., kde

v tomto oblečení, ktoré navodzovalo dojem, že ide o členov zásahovej jednotky polície vbehli v čase okolo 23.40 hod. do baru S. s krikom „polícia“, pričom I. H. zostal stáť pri dverách, R. B. a M. T. s namierenými zbraňami dávali pozor a M. P. priskočil k poškodenému L. M., strhol ho na zem, prikľakol ho a priložil mu putá, kde keď sa L. M. pýtal, že za čo to je, povedal, že za podvod, pričom zvalil na zem aj H. H. L. M. aj napriek jeho protestom naložili do tam pristaveného vozidla ..., pričom keď poškodený kládol odpor, tak ho M. P. udrel jedenkrát pištoľou do oblasti hlavy. Pri odchode z objektu poškodený žiadal A. B. o privolanie polície s tým, že keď A. B. vybral mobilný telefón a snažil sa volať na políciu jeden z obvinených mu priložil ku hlave zbraň a pod hrozbou jej použitia ho prinútil telefón zložiť. ... sa následne spolu s poškodeným L. M. premiestnili do objektu rodinného domu D. P. v H., ulica ..., kde poškodenému L. M. páskou zalepili oči a za pomoci pút ho pripútali k teplovodnému kúreniu, kde ho obvinená PaedDr. G. T. spolu s ostatnými strážila a tam ho proti jeho vôli držali až do 15. 8. 2005. Dňa 15. 8. 2005 za pomoci M. T. a I. H. previezli poškodeného L. M. osobným motorovým vozidlom, ktoré riadila D. P., na chatu v oblasti B., popisné č. ..., ktorú si na tento účel obvinená D. P. vypožičala, pričom v izbe na prízemí poškodeného kovovými putami pripútali o rám postele, zalepili mu oči a ústa, striedali sa pri jeho strážení, podávali mu rôzne utišujúce lieky. M. T. spolu s PaedDr. G. T. ho tam najmenej v priebehu dvoch dní strážili, pričom obvinená PaedDr. G. T. kontrolovala zdravotný stav poškodeného, kde v dôsledku zhoršovania jeho zdravotného stavu podávaním vyššie uvedených liečiv poškodeného na príkaz D. P. odviazali, posadili za stôl, kde I. H. ozbrojený pravou zbraňou s kuklou na hlave na neho dával pozor a D. P. využívajúc stiesnené pomery, bezmocnosť a zlý zdravotný fyzický stav poškodeného ho opakovane nútila podpisovať ďalšie doposiaľ neustálené písomnosti, aby sa pokúsili zakryť spáchanie predmetnej trestnej činnosti, prikázali poškodenému, aby okrem iného vlastnoručne napísal list adresovaný denníku N., v ktorom bolo uvedené, že nejde o únos, ale iba o stávkku s priateľmi, pričom predmetný dopis bol následne aj v denníku N. uverejnený.

II.) dňa 13. 8. 2005 v čase okolo 00.30 hod. po tom, čo poškodeného L. M. nar. 27. 8. 1965, obvinená D. P., obvinení I. H., M. P., R. B. a M. T. previezli do rodinného domu v obci H., ul. ..., okr. T., M. P., R. B. a M. T. ho spoločným konaním pripútali za pomoci kovových pút o stúpačku teplovodného kúrenia; kde ho následne prehľadali a zo zadného

vrecka nohavic mu odcudzili finančnú hotovosť vo výške okolo 102.000,- Sk (v prepočte 3.385,78 Eur) a z rúk mu stiahli náramkové hodinky zn. O. v hodnote 43.002,15 Sk (v prepočte 1.427,41 Eur), kde následne tieto hodinky a hotovosť M. P. dňa 13. 8. 2005 v ranných hodinách na bližšie nestotožnenej poľnej ceste pri meste T. odovzdal D. P., ktorá ich prevzala napriek tomu, že vedela o ich pôvode z trestnej činnosti spáchanej na L. M. a ako odmenu z predmetných peňazí M. P. odovzdala sumu vo výške 30.000,- Sk, čím spôsobili poškodenému L. M. škodu na majetku najmenej vo výške 145.002,15 Sk (v prepočte 4.813,19 Eur)», teda obvinení sťažovatelia a PaedDr. G. T. v bode I obžaloby iného násilím, hrozbou násilia nútili, aby niečo konal a trpel, a taký trestný čin spáchali so zbraňou ako členovia organizovanej skupiny; obvinená D. P. v bode II obžaloby na seba previedla vec, ktorá bola získaná trestným činom spáchaným inou osobou; obvinená PaedDr. G. T. spoločným konaním iného pozbavila osobnej slobody, čím spáchali obvinení sťažovatelia a PaedDr. G. T. v bode I obžaloby trestný čin vydierania podľa § 235 ods. 1 a 2 písm. a) a písm. b) Trestného zákona (zákon č. 140/1961 Zb. účinného do 31. decembra 2005); obvinená D. P. v bode II obžaloby trestný čin podielníctva podľa § 251 ods. 1 Trestného zákona (zákon č. 140/1961 Zb. účinného do 31. decembra 2005); obvinená PaedDr. G. T. v bode I obžaloby trestný čin pozbavenia osobnej slobody podľa § 232 ods. 1 Trestného zákona (zákon č. 140/1961 Zb. účinného do 31. decembra 2005) spáchaného formou spolupáchateľstva podľa § 9 ods. 2 Trestného zákona (zákon č. 140/1961 Zb. účinného do 31. decembra 2005). Konanie na okresnom súde je vedené pod sp. zn. 30 T 112/09.

4. Sťažovatelia v sťažnosti namietajú porušenie svojho základného práva podľa čl. 17 ods. 2 ústavy nebyť stíhaní inak, ako z dôvodov a spôsobom ustanoveným zákonom. Zásah do označeného práva sťažovatelia vidia v tom, že na okresnom súde sú vedené dve samostatné trestné konania, pričom v prípade trestného činu vydierania ide o totožný skutok, ktorý je iba v obžalobe podanej na okresnom súde 21. decembra 2009 bližšie popísaný. Tvrdia, že tým, že pred okresným súdom sú vedené dve konania pre jeden trestný čin kladený im za vinu, je porušované ich základné právo podľa čl. 17 ods. 2 ústavy. Podľa ich názoru „... zmysel, v akom sa uvedený trestný čin dáva sťažovateľom v I. a v II. rade (obžalovaným) za vinu, je nutné vnímať ako také konanie, ktorého jednotlivé čiastkové útoky

sú vedené jednotným zámerom a napĺňajú skutkovú podstatu rovnakého trestného činu, sú spojené rovnakým alebo podobným spôsobom vykonania a blízkou súvislosťou v čase a predmete úkonu. Preto je nevyhnutné všetky takéto čiastkové útoky posudzovať ako jeden trestný čin.“. Poukazujú aj na čl. 50 ods. 5 ústavy a uvádzajú, že síce nie sú stíhaní za čin, za ktorý už boli odsúdení, ale opakovane je na nich podaná obžaloba za čin, za ktorý už na nich obžaloba bola podaná, v čom vidia paralelné trestné stíhanie za totožný trestný čin.

5. V petite sťažnosti sťažovatelia žiadajú, aby ústavný súd nálezom rozhodol tak, že ich základné právo podľa čl. 17 ods. 2 ústavy postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 30 T 112/09 porušené bolo, okresnému súdu zakázal ďalej „... pokračovať v trestnom konaní proti sťažovateľom v I. a v II. rade vedenom pod sp. zn. 30 T 112/09, a to v bode I) obžaloby pre trestný čin vydierania podľa §235 ods. 1, ods. 2 písm. a), písm. b) Trestného zákona (číslo 140/1961 Zb. účinného do 31. 12. 2005)“, a priznal im náhradu trov konania.

II.

6. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. Ústavný súd môže zároveň vec vrátiť na ďalšie konanie, zakázať pokračovať v porušovaní základných práv a slobôd alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, alebo ak je to možné, prikázať, aby ten, kto porušil práva alebo slobody podľa odseku 1, obnovil stav pred porušením.

Podľa čl. 17 ods. 2 prvej vety ústavy nikoho nemožno stíhať alebo pozbaviť slobody inak, ako z dôvodov a spôsobom, ktorý ustanoví zákon.

7. Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa. Pri predbežnom prerokovaní návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto zákonného ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

8. Primárnou podmienkou na prijatie sťažnosti na ďalšie konanie a jej následné meritórne prerokovanie a rozhodnutie je existencia právomoci ústavného súdu o nej rozhodnúť. Ako totiž vyplýva z čl. 127 ods. 1 ústavy, právomoc ústavného súdu poskytovať ochranu v prípade namietaného porušenia základných práv a slobôd (ľudských práv a základných slobôd) je iba subsidiárna, t. j. ústavný súd poskytuje ochranu len vtedy, ak o ochrane týchto práv a slobôd (vrátane práva nebyť stíhaný inak, ako z dôvodov a spôsobom ustanoveným zákonom) nerozhoduje iný súd. Iným súdom je pritom všeobecný súd, ktorý v rámci svojej ústavou a zákonom zverenej právomoci môže poskytnúť sťažovateľom ochranu pred namietaným porušením ich práv a slobôd. Ak takýto súd existuje, jeho právomoc predchádza právomoci ústavného súdu, ktorý z tohto dôvodu nemôže sťažnosť prijať na ďalšie konanie a meritórne o nej rozhodnúť (m. m. II. ÚS 130/02, III. ÚS 152/03).

9. Ústavný súd je nezávislým orgánom ochrany ústavnosti (čl. 124 ústavy). Nie je súčasťou všeobecných súdov a nemá ústavou zverenú právomoc rozhodovať v trestných veciach, pretože toto rozhodovanie spadá do výlučnej právomoci všeobecných súdov

(čl. 142 ods. 1 ústavy). V rámci konkrétnej kontroly ústavnosti ústavnému súdu síce prislúcha rozhodovať o individuálnych sťažnostiach namietajúcich porušenie základných práv a slobôd, teda aj práva nebyť stíhaný inak ako z dôvodov a spôsobom ustanoveným zákonom, avšak len za predpokladu, že tu nie je iný (všeobecný) súd, ktorý v rámci svojej ústavnej a zákonnej právomoci môže poskytnúť ochranu v prípade namietaného porušenia označeného práva.

10. Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že na sťažovateľov boli podané okresnému súdu dve obžaloby, ktoré sa podľa názoru sťažovateľov v časti označenia skutku [§ 235 písm. c) Trestného poriadku] čiastočne kryjú. S ohľadom na nedostatok právomoci trestného súdu neprislúcha ústavnému súdu v súčasnosti zaujať stanovisko k (i) totožnosti skutku, (ii) k jeho právnej kvalifikácii a ani k (iii) možnosti posudzovania čiastkových útokov ako jedného trestného činu. Odpovede na tieto otázky (ako aj všetky ďalšie potrebné pre rozhodnutie o vine a treste sťažovateľov) môže (a musí) dať najskôr všeobecný súd. Nedostatok právomoci ústavného súdu mu bráni v tom, aby posudzoval zákonnosť stíhania sťažovateľov v zmysle čl. 17 ods. 2 ústavy skôr, ako títo v rámci svojej obhajoby prednesú všeobecnému súdu argumenty obsiahnuté v sťažnosti adresovanej ústavnému súdu. Z jej obsahu je totiž zrejmé, že sťažovatelia v čase jej podania (7. január 2010) svoje sťažnostné argumenty nepredložili okresnému súdu, na ktorom bola podaná obžaloba len 21. decembra 2009. Aj napriek tomu, že do právomoci všeobecného súdu nespadá výslovne rozhodovať o porušení čl. 17 ods. 2 ústavy, tento je primárnym ochrancom všetkých základných práv a slobôd, ktoré v trestnom konaní garantuje ústava. Ústavný súd už opakovane uviedol (napr. II. ÚS 13/01, I. ÚS 241/07), že ochrana ústavou, prípadne dohovorom garantovaných práv a slobôd (resp. ústavnosti ako takej) nie je zverená len ústavnému súdu, ale aj všeobecným súdom, ktorých sudcovia sú pri rozhodovaní viazaní ústavou, ústavným zákonom, medzinárodnou zmluvou podľa čl. 7 ods. 2 a 5 ústavy a zákonom (čl. 144 ods. 1 ústavy).

11. Na základe uvedeného ústavný súd konštatuje, že nemá právomoc na meritórne prerokovanie a rozhodnutie sťažnosti. Právomoc poskytnúť ochranu namietanému porušeniu práva sťažovateľov podľa čl. 17 ods. 2 ústavy má okresný súd, prípadne neskôr

na základe riadnych alebo mimoriadnych opravných prostriedkov v trestnom konaní súd odvolací či dovolací. Ich právomoc predchádza právomoci ústavného súdu, čo bolo dôvodom odmietnutia sťažnosti. Keďže sťažnosti vyhovené nebolo, neprichádzalo do úvahy rozhodovať o ďalších návrhoch sťažovateľov (zákaz okresnému súdu pokračovať v trestnom konaní, náhrada trov konania).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 7. septembra 2010